

PRVNÍ VOLEBNÍ REVERS FERDINANDA I. (1526, 13. PROSINEC)

Do smrti Ludvíka Jagellonského byl 23. října 1526 na český trůn zvolen habsburský princ Ferdinand. Čeští stavové již před volbou neuznali Ferdinandův nárok na český trůn uplatňovaný na základě argumentu, že dědičkou Českého království byla jeho manželka Anna Jagellonská. Proto bylo před jeho korunovaci českými stavy požadováno, aby přistoupil na soubor požadavků označovaných jako volební kapitulace, jejichž celkový obsah směřoval k omezení královské moci. Podobné podmínky s jistými diferencemi zdůrazňující jejich partikularistické tendence si kladli i moravští, slezští a lužičtí stavové. Ti však, protože nebyli přizváni k volbě panovníka do Prahy, přijali Ferdinanda na základě dědičných nároků Anny Jagellonské. Na základě jednání české stavovské deputace počátkem prosince 1526 ve Vídni pak Ferdinand I. v rámci jednání o přijetí volebních kapitulací vydal revers, že byl zvolen českým panovníkem ze svobodné vůle stavů. Volbou Ferdinanda I. za českého krále na trůn nastoupila opět nová dynastie. Zisk českého královského titulu a tím i kurfiřtského hlasu se spolu s ekonomickou potencií českého státu staly pro středoevropskou větev Habsburků základem pro vybudování přední evropské mocnosti nastupujícího novověku a pro vzestup rakouských Habsburků mezi evropskou panovnickou hierarchií. Pro vyspělý český stavovský stát se však tato volba stala začátkem ostrého a i přes všechny významné úspěchy přece jen nakonec osudného střetu s panovnickým absolutismem, který se též stal mocenskou oporou náboženské protireformace. Český stát se téměř na čtyři sta let stal součástí mnohonárodnostní habsburské monarchie, v jejíž rámci pak v pozdějším období ve víru politických a náboženských přeměn došlo nejprve k oslabení a posléze až k zániku jeho samostatné existence.

My Ferdinand, z boží milosti král český, infant¹⁾ španělský, arcivévoda rakouský, markrabí moravský, kníže lucemburský, slezský a markrabí lužický etc.

Známo činíme tímto listem, jakým způsobem baroni, šlechtici, rovněž města a celá obec království Českého nás podle svobod tohoto království ze své svobodné a dobré vůle zvolili českým králem.

Uvádíme proto v paměť, že totéž jsme zvěděli od jejich zástupců, pochopili jsme a uznali tak, že zmínění stavové a obec tohoto království, volíce nás českým králem, tak jak je shora psáno, tuto volbu učinili ze své svobodné a dobré vůle, nikoliv z nějakého závazku.

Na důkaz svědectví tohoto listu jsme dali přivěsit pečeť, kterou jsme dosud užívali jako arcivévoda

rakouský. Dáno v našem městě Vídni, třináctého měsíce prosince, léta Páně 1526, království našeho prvního.

Originál reversu se nezachoval. U jeho dochovaného zápisu v Knihách privilegií (latinská řada A III, t. 20, B III, t. 21) je poznamenáno, že byl v roce 1545 urácen Ferdinandovi v souvislosti s vydáním jeho 2. reversu 2. září 1545. Český překlad A. Skýbové podle latinského znění otištěného in: J. Kalousek, ČESKÉ STÁTNÍ PRÁVO, Praha 1892, 2. vyd., s. 577–578.

1) Následník trůnu.